

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/150868,Uroczystosc-odslonienia-tablicy-poswieconej-pamieci-bohater-skich-Siostr-Urszulan.html>
19.04.2024, 03:23

**Uroczystość odsłonięcia tablicy poświęconej
pamięci bohaterskich Sióstr Urszulanek z patrolu
sanitarnego Wojskowej Służby Kobiet Obwodu I
AK Śródmieście - Warszawa, 28 września 2021**





We wtorek 28 września 2021 r. na rogu ulic Wiślanej i Dobrej w Warszawie odsłonięto tablicę poświęconą pamięci bohaterskich Sióstr Urszulanek z patrolu sanitarnego Wojskowej Służby Kobiet Obwodu I AK Śródmieście, które zginęły 1 VIII 1944 r., w pierwszych godzinach powstania warszawskiego, ratując rannych pod niemieckim ostrzałem u zbiegu ul. Gęstej i Browarnej.

Uroczystość, która rozpoczęła się odśpiewaniem hymnu państwowego poprowadził dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Adam Siwek.

Wśród okolicznych przemówień m.in. ministra Jarosława Selina znalazły się też listy marszałków Sejmu i Senatu.

S. Małgorzata Krupecka ze Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Jezusa Konającego przybliżając historię bohaterskich sióstr powiedziała: *-31 września 1939 r. »Szary dom« Sióstr Urszulanek razem z całą stolicą rozpoczął bohaterski czas zmagania z okupantami niemieckimi. Był miejscem tajnego nauczania na poziomie licealnym i wyższym, karmienia ludności Powiśla, pomoc Żydom. Tutaj odbywały się także zbiórki harcerskie, egzaminy podchorążówki, rekolekcje dla różnych grup konspiracyjnych, szkolenie sanitariuszek. -Mieliśmy świadomość, że jesteśmy na wspólnym froncie. Modlitwą, pracą, nauką, wzajemną solidarną służbą i miłością walczyliśmy razem o wolność* - cytowała jedną z sióstr.

Inicjatorką upamiętnienia Elżbieta Wolffgram prezes Towarzystwa Przyjaciół Warszawy - Oddział Powiśle podziękowała wszystkim zaangażowanym na rzecz powstania nowego miejsca pamięci w Warszawie. Po czym wspólnie z dyrektorem Adamem Siwkim i przełożoną Zgromadzenia Sióstr Urszulanek uroczystie odsłoniła tablicę, którą poświęcili ks. Zbigniew Kras i ks. por. Mariusz Gawłowski.

Delegacje złożyły kwiaty oraz oddały hołd Siostrom Urszulankom z patrolu sanitarnego Wojskowej Służby Kobiet Obwodu I AK Śródmieście., a na zakończenie dzieci z przedszkola Sióstr Urszulanek zaśpiewały piosenkę powstańczą „Warszawskie Dzieci”, co wycisnęło łzy u wielu uczestników.

W ceremonii udział wzięli m.in. kapelan Prezydenta RP ks. Zbigniew Kras, zastępca szefa Kancelarii Sejmu minister Christian Młynarek, sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosław Sellin , ks. por. Mariusz Gawłowski - w imieniu Ordynariusza Polowego Wojska Polskiego ks. abp gen. dr. Józefa Guzdką, kierownik Oddziału Współpracy Instytucjonalnej w Urzędzie Wojewody Mazowieckiego, Szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych minister Jan Józef Kasprzyk oraz szef Oddziału Komunikacji Społecznej Dowództwa Rodzajów Sił Zbrojnych płk Roman Nowogrodzki.

Wydarzenie zorganizowane zostało przez Instytut Pamięci Narodowej, Towarzystwo Przyjaciół Warszawy Oddział Powiśle oraz Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego.

Tablicę ufundowano ze środków Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Warszawie.

Upamiętnienie jest poświęcone pamięci bohaterskich szarych Urszulanek z patrolu sanitarnego Wojskowej Służby Kobiet Obwodu I AK Śródmieście: siostry Teresy (Zofii) Bagińskiej, siostra Ancilli (Wandy Marii) Ostoja-Chodkowskiej, siostry Dolores (Marii) Deymer, postulantki Jadwigi Frankowskiej, które zginęły w pierwszych godzinach Powstania Warszawskiego.

s. Teresa Bagińska ur. 20 marca 1915 r. W Zgromadzeniu Sióstr Urszulanek SJK od 1935 r. Wychowawczyni przedszkola. W 1938 wyjechała na Polesie, by prowadzić przedszkole w Ostrowie (pow. Pińsk). Po opuszczeniu placówki w lipcu 1940 przebywała w domu w Kobryniu.

W 1944 przyjechała do Warszawy.

s. Ancilla Ostoja-Chodakowska ur. 25 marca 1905 r. Była absolwentką Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego im. J. Piłsudskiego w Warszawie. Po ukończeniu studiów pracowała w Prywatnym Liceum i Gimnazjum im. Zofii Łabusiewicz w Warszawie. W 1933 wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Urszulanek SJK. Początkowo pracowała jako katechetka w Łodzi, a od 1941 r. w Warszawie.

s. Dolores Deymer ur. 15 maja 1916 r. Córka tureckiego lekarza Mehmeta Şefika, muzułmanina i poetki Leokadii Sternickiej. Absolwentka warszawskiego Liceum Francuskiego i romanistyki na UW. W 1939 r. wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Urszulanek SJK w Warszawie, gdzie odbyła nowicjat i złożyła I śluby zakonne.

Jadwiga Frankowska ur. 1 marca 1921 r. Absolwentka Liceum im. Królowej Jadwigi w Warszawie. Była zastępową w 14 Warszawskiej Żeńskiej Drużynie Harcererek. W lutym 1944 r. ukończyła Kurs Nauczycielski Sióstr Urszulanek SJK, prowadzony w warszawskim Szarym Domu i poprosiła o przyjęcie do Zgromadzenia. Postulat rozpoczęła 31 maja 1944.

Patrol sanitarny, składający się z pięciu szarych urszulanek 1 sierpnia, wkrótce po godzinie 17, wybiegł z noszami, wezwany do rannych, leżących w pobliżu Uniwersytetu Warszawskiego, u zbiegu ulic Gęstej i Browarnej. Mimo że sanitariuszki były w odpowiedni sposób oznakowane, Niemcy spoza murów UW obrzucili je granatami i pociskami zapalającymi. Cztery siostry zginęły, a piąta, s. Jana Płaska, ciężko ranna, cudem się uratowała. Z powodu trwającego cały czas ostrzału ciała zabitych sióstr można było ekshumować i pochować dopiero wiosną 1945 r. Pośmiertnie siostry zostały odznaczone: Krzyżem Walecznych (1944 r.), Medalem Wojska (1948 r.) i Krzyżem AK (1972 r.).